

HRVATSKI *glasnik*

XXXII. godina, 3. broj

20. siječnja 2022.

cijena 200 Ft

Zajednička kulturna baština, projekt „Cultural Heritage”

FOTO: BERTALAN HENTH

8. – 9. stranica

„Nagrada za narodnosti” Živku Mandiću
3. stranica

Hrvatska zajednica pomaže u obnovi
petrinjske glazbene škole 4. – 5. stranica

Tržnica domaćih proizvoda u Sumartonu
14. stranica

Izazovi za budućnost - nek se vidi koliko nas ima!

Nacionalna pripadnost pa tako i osjećaj pripadnosti hrvatskoj narodnosti u Mađarskoj može se izraziti na razne načine, prije svega uporabom i njegovanjem materinskog jezika, hrvatske kulture, tradicija i običaja. Međutim, jednako je važno i izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti, kao i sudjelovanje na izborima. Ova godina bit će godina starih-novih izazova, važnih događaja koji će zasigurno utjecati na našu budućnost, i to najmanje u sljedeće četiri ili sljedećih deset godina. Naime, za 3. travnja raspisani su parlamentarni izbori na kojima ćemo glasovati za predstavnika Hrvata u Mađarskom parlamentu, a od 1. do 28. listopada održat će se popis stanovništva koji je lani odgođen zbog pandemije koronavirusa. Za nas je važno da ćemo treći put zaredom moći glasovati za hrvatsku listu, koju je postavila Hrvatska državna samouprava. Glasovat ćemo za glasnogovornika (bez prava glasa), jer je na popisu hrvatskih birača prema posljednjim podacima 2447 upisanih, a za punopravno zastupanje (s pravom glasa) prema zakonskim odredbama trebalo bi nam dvadesetak tisuća glasova. Zakon jamči da ćemo bez obzira na broj upisanih birača i njihovu izlaznost imati glasnogovornika, ali zbog naše političke težine i jačanja našeg položaja bilo bi važno da se u glasački popis upiše što veći broj Hrvata, najmanje onoliko (više od 11 000) koliko ih je upisano u popis za izbore mjesnih hrvatskih samouprava. Ali, opredjeljenjem za hrvatsku listu gubi se pravo glasovanja za stranačku listu, što nažalost mnogima još uvijek predstavlja prioritet. Možda se broj upisanih čini nebitnim, ali je itekako važan za buduću položaj hrvatske zajednice u Mađarskoj. S druge strane još je bitniji rezultat popisa stanovništva, jer on može odrediti ne samo naš položaj u budućnosti već i ostvarivanje pojedinih zakonom zajamčenih, ponajprije jezičnih prava, a s druge strane odrediti i financijsku potporu koja se daje mjesnim i područnim te državnoj hrvatskoj samoupravi. O broju Hrvata u pojedinim naseljima, primjerice, ovisi i broj zastupnika u mjesnim hrvatskim samoupravama.

S.B.

Glasnikov tjedan

Znamo datum parlamentarnih izbora. Oni će se održati 3. travnja, najavio je 11. siječnja mađarski predsjednik János Áder, a kampanja za 199 parlamentarnih zastupničkih mjesta počeo će 12. veljače. Oko 7,8 milijuna mađarskih birača birat će novi saziv Parlamenta u nedjelju, 3. travnja. Među njima su i mađarski državljani koji će izabrati (mogu izabrati) ponudenu opciju glasovanja za narodnosne liste (ako su upisani u registar narodnosnih birača dotične narodnosti mogu glasovati samo za jednu). Ako su se upisali u registar i od dana upisa nisu tražili ispis, tadašnji upis vrijedi deset godina od dana upisa. Ako to nisu učinili proteklih godina, a mogli su, jer je birački popis kontinuirano otvoren, mogu to učiniti do zakonom određenog roka, najkasnije prije dana održavanja parlamentarnih izbora. Izbori se održavaju u jednome krugu i bira se 199 zastupnika uz predstavnike (glasnogovornike) narodnosti koji nemaju pravo glasa. Bira se 106 zastupnika u 106 izbornih okruga i 93 zastupnika s državnih lista. Oni narodnosni birači koji se upišu u birački popis dotične narodnosti moći će glasovati za listu na kojoj je unaprijed određen poredak kandidata, a prvi s liste osvaja mandat, glasnogovornički ili povlaštenu. Ako žele glasova-

ti za narodnosnu listu birači ne mogu glasovati za stranačku listu, ali im ostaje pravo glasovanja za kandidate u svojoj izbornoj jedinici. Hrvatska državna samouprava na dijelu sjednice skupštine zatvorenoj za javnost, održane 20. studenoga 2021. godine prihvatila je Hrvatsku državnu listu s imenima osam kandidata.

Skupština Hrvatske državne samouprave iskoristila je zakonsku mogućnost i postavila listu hrvatske nacionalne manjine na parlamentarnim izborima 2014. i 2018. godine. Godine 2014. s devet imena, a 2018. s imenima šest kandidata. Na izborima 6. travnja 2014. godine Hrvatska lista od tada upisanih birača u hrvatski registar za parlamentarne izbore, njih 1623, dobila je 1196 valjanih glasova, a lista postavljena za izbore održane 8. travnja 2018. godine od upisanih 2298 birača u hrvatski registar za parlamentarne izbore dobila je 1743 valjanih glasova. Oba puta Hrvatska je lista ostvarila pravo na glasnogovornički mandat, a prvi s liste predstavljao je i predstavljat će Hrvate u Mađarskoj u Mađarskom parlamentu kroz glasnogovorničku dužnost sa svim pravima, izuzev prava glasa.

Listu Hrvatske državne samouprave za parlamentarne izbore 2022. godine vodi sadašnji hrvatski glasnogovornik u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Kampanja počinje 50 dana prije izbora, 12. veljače. Dana 11. siječnja, na dan raspisivanja izbora u hrvatskom biračkom popisu upisanih birača je 2 448, koji mogu glasovati za Hrvatsku državnu listu.

Branka Pavić Blažetin

„Bira se
106 zastupnika
u 106 izbornih okruga
i 93 zastupnika
s državnih lista.”

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR Croatica

www.glasnik.hu
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Čitajte i širite Hrvatski glasnik „oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj”!

Facebook profil Hrvatski glasnik – dnevni tisak – budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Živko Mandić dobitnik priznanja „Nagrada za narodnosti“

Predsjednik Vlade Viktor Orbán povodom Dana narodnosti, koji se svake godine obilježava 18. prosinca, zaslužnim je pojedincima i organizacijama dodijelio javno priznanje „Nagrada za narodnosti“. Visoko javno priznanje godine 2021. primilo je osam pojedinaca i pet organizacija, među ostalim nagrađen je tjednik Rumunja u Mađarskoj „Foaia românească“. Među nagrađenima je i hrvatski narodnosni pisac i pedagog Živko Mandić.

„Nagrada za narodnosti“ dodjeljuje se osobama, udrugama i narodnosnim samoupravama za uzoran rad u području narodnosnog društvenog života, obrazovanja, kulture, vjere, znanosti, priopćavanja i samostalnih gospodarskih aktivnosti. Kako se navodi u obrazloženju, Živko Mandić je hrvatski narodnosni pisac, učitelj, istraživač, urednik knjiga i jezični lektor. Živko Mandić diplomirao je 1973. godine, stekavši diplomu nastavnika hrvatskosrpskog, ruskog i bugarskog jezika. I danas aktivno radi i po-

FOTO: PETER TEMMEL

Živko Mandić, zamjenik predsjednika Vlade Zsolt Semjén i državni tajnik Miklós Soltész

dučava jezik u Domu umjetnosti u Mohaču. Urednik je književnih, povijesnih i etnografskih izdanja, udžbenika i tjednika. S ciljem očuvanja hrvatskog jezika i običaja provodi brojna istraživanja, među ostalim istražuje i sakuplja rukopise hrvatske književnosti iz 19. stoljeća. Čestitamo Živku Mandiću koji je od 2000. do 2020. godine bio jezični lektor Hrvatskog glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj.

Nagrade su laureatima 17. prosinca u ime predsjednika Vlade Viktora Orbána uručili zamjenik predsjednika Vlade za nacionalnu politiku Zsolt Semjén i državni tajnik Ureda predsjednika Vlade za vjerske i narodnosne veze Miklós Soltész.

„Naše domaće narodnosti obogaćuju Mađarsku i one su ‚vrijednosno bogatstvo‘ mađarskog naroda. Narodnosti predstavljaju sastavan, nerazdvojan i integralan dio mađarskog naroda“, rekao je prilikom dodjele „Nagrade za narodnosti“ Zsolt Semjén. „Ako jedna narodnost nestane iz povijesti, onda to bogatstvo nikada više nitko ne može spasiti, sačuvati i dati ga sebi ili svijetu. Stoga je važno da svaka narodnost ojača, da bude ponosna na ono što su kroz povijest stvorili preci i današnje generacije, jer to znači opstanak i budućnost“, rekao je Semjén.

Mađarska Vlada 21. rujna 1995. godine 18. prosinca proglasila je Danom manjina, utemeljivši visoko javno priznanje „Nagrada za manjine“. Dana 16. travnja 2012. godine Mađarski parlament taj je dan proglasio Danom narodnosti, a javno priznanje preimenovala u „Nagradu za narodnosti“. *Branka Pavić Blažetin*

Ured predsjednika Republike

Priopćenje za javnost

O određivanju datuma općih parlamentarnih izbora 2022. godine

Prije 32 godine, uslijed prvih slobodnih izbora Mađarska je postala neovisnom, demokratskom zemljom. Hvala svima koji su sudjelovali u obnovi nacije.

Ove godine po deveti put svi građani Mađarske s pravom glasa slobodno će odlučiti kome će povjeriti vođenje naših zajedničkih poslova.

Ustav i Izborni zakon sadrže jasne odredbe o roku do kojeg predsjednik Republike mora odrediti datum održavanja općih parlamentarnih izbora.

Na temelju svojih zakonskih ovlasti odlučio sam da se opći parlamentarni izbori održe u najranijem mogućem roku, 3. travnja 2022. godine.

János Áder
predsjednik Mađarske

Hrvatska zajednica u Mađarskoj pomaže u obnovi glazbene škole u Petrinji i obnovi oltara Majke Božje u svetišću u Remetama

Kako donosi HINA, Vlada Republike Mađarske, koja je području Sisačko-moslavačke županije stradalom u katastrofalnom potresu već pružila nesebičnu pomoć, uskoro počinje s najvrjednijim projektom, izgradnjom nove zgrade Prve osnovne škole u Petrinji. Projekt je 2. prosinca predstavljen čelnicima Sisačko-moslavačke županije i Grada Petrinje.

Vlada Mađarske počinje s izgradnjom nove zgrade Prve osnovne škole u Petrinji

Mađarska Vlada, koja je već pomagala stanovništvu potresom pogođene Sisačko-moslavačke županije na proljeće iduće godine pokreće dosad najvrjedniji projekt, gradnju nove zgrade Prve osnovne škole u Petrinji. Projekt su 2. prosinca s dužnosnicima županije i Grada Petrinje, uz nazočnost mađarskog veleposlanika u Hrvatskoj Csaba Demcsáka i državnog tajnika u Ministarstvu znanosti i obrazovanja Tomislava Paljaka, zastupnika Mađara u Hrvatskom saboru Roberta Jankovića i predsjednika HDS-a Ivana Gugana predstavili čelnici Mađarske ekumenske humanitarne organizacije. Izgradnja objekta, kako je rečeno, trebala bi početi u ožujku 2022. godine, a trajala bi dvije godine. Za izgradnju škole već su angažirani i izvođači.

Više o projektu izgradnje zgrade Prve osnovne škole rekao je državni tajnik za vjerske i etničke odnose Ureda predsjednika mađarske Vlade Miklós Soltész, ističući kako se prijatelji prepoznaju u nevolji. „Neposredno nakon potresa ponudili smo brzu pomoć u kontejnerima i drugoj robi, a posebno djeci i mladima. Organizirali smo ljetovanje za stotinjak djece na Pagu i 400 djece na jezeru Velencei u Mađarskoj”, rekao je Soltész. Dodao je kako se radi o novoj suvremenoj školi sa sportskom dvoranom i sportskim igralištima, izrazivši uvjerenje da će škola biti završena za dvije godine te kako će donacija mađarske Vlade pomoći da ljudi

Predstavljanje projekta nove zgrade Prve osnovne škole u Petrinji

ostanu u svojim mjestima, očuvaju kršćanstvo i čuvaju suživot dva naroda. Soltész je najavio i drugi veliki projekt mađarske Vlade, obnovu crkve u Žažini, za što se još čekaju uvjeti Konzervatorskog odjela. Sisačko-moslavački župan Ivan Celjak rekao je kako je uz novu školu to najveća donacija na petrinjskom području, za koju je mađarska Vlada ukupno osigurala 27 milijuna eura.

Ugovor su potpisali predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i Sisačko-moslavački župan Ivan Celjak

Hrvati iz Mađarske donirali 450 000 kuna, potpisan ugovor o donaciji

Hrvati iz Mađarske osigurali su donaciju od 450 000 kuna koja će se koristiti za obnovu objekta Područnog odjela sisačke Glazbene škole Frana Lhotke u Petrinji.

Župan Celjak je ovom prilikom zahvalio prijateljima iz Mađarske na organizaciji ljetovanja djece sa stradalog područja u srpnju i kolovozu ove godine, spominjući i napore županije u obnovi školskih objekata kako bi se učenicima omogućio kvalitetan nastavak školovanja te da bi ostali u svom kraju.

Ugovor o obnovi objekta Glazbene škole u Petrinji u ime zajednice Hrvata u Mađarskoj potpisao je predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, koji je istaknuo kako je to doprinos kulturi Petrinje. Najavio je kako će zajednica Hrvata u Mađarskoj pomagati i u budućnosti.

Istodobno s razgovorima u Petrinji donaciju računala za učeničke Osnovne škole u Glini ravnateljica Robertini Štajdohar predala je počasni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj Atila Kos.

Hrvati iz Mađarske pomažu s 15 milijuna forinti, potpisan ugovor o donaciji

Istoga dana potpisan je ugovor s mađarskom Vladom o obnovi oltara svetišta Majke Božje Remetske. Ugovor u kojem mađarska Vlada odobrava novčana sredstva za obnovu oltara Majke Božje u svetišću u Remetama potpisali su državni tajnik za odnose s vjerskim i etničkim zajednicama Miklós Soltész, župnik i upravitelj svetišta u Remetama o. Antonio Mario Čirko, ravnateljica Hr-

Državni tajnik za odnose s vjerskim i etničkim zajednicama Miklós Soltész na licu mjesta u Petrinji

vatskog restauratorskog zavoda Tajana Pleše i predsjednik HDS-a Ivan Gugan.

Tom prilikom državni tajnik za odnose s vjerskim i etničkim zajednicama Miklós Soltész istaknuo je kako Hrvatska i Mađarska imaju zajedničku prošlost i zajedničku budućnost. „U povijesti nas jako puno toga povezuje, ovaj samostan koji nastanjuju karmelićani je jako bitan za sve nas. Nama Mađarima je u duhovnom smislu važno da se obnovi ova crkva i ovaj oltar, to je pogotovo važno kada vidimo koliko se napada događa na kršćane širom svijeta, kako fizički napadaju kršćane i u Africi i na Bliskom Istoku, a nas napadaju duhovno i ideološki, zato je važno da se mi Mađari i Hrvati i ostali narodi gdje je kršćanstvo još važno držimo skupa. Bilo je potpuno jasno kada se našim prijateljima Hrvatima dogodio ovaj niz tragedija da ćemo pomoći“, kazao je državni tajnik Miklós Soltész.

Predsjednik Hrvatske Državne Samouprave Ivan Gugan istaknuo je kako je nakon potresa na Banovini, koju su posjetili odmah prvi tjedan u siječnju, dogovoreno da će mađarska Vlada graditi novu crkvu u Žožini i osnovnu školu u Petrinji. „Tom prilikom također je dogovoreno da će hrvatske zajednica u Mađarskoj prikupiti sredstva za obnovu petrinjske glazbene škole te da će Hrvatska državna samouprava pozvati stotinu djece na otok Pag u svoje odmaralište, što smo i ispunili“, kazao je Ivan Gugan.

Predsjednik Gugan istaknuo je nadalje kako su nakon posjeta Banovini posjetili i samostan u Remetama: bilo je dojmljivo što su vidjeli pa su odlučili nekako pomoći. „Hrvatska zajednica u Mađarskoj se rado odazvala, a mađarska vlada odobrila je novčana sredstva i vjerujem da ćemo prema svojim mogućnostima pomoći da se crkva, samostan i oltar obnove“, zaključio je.

Župnik i upravitelj svetišta u Remetama o. Antonio Mario Čirko kazao je da je nakon potresa koji su pogodili Zagreb svetište u Remetama jako oštećeno, a jedan od najoštećenijih dijelova crkve je oltar Majke Božje Remetske. „Jedno vrijeme oltar je bio u vrlo lošem stanju i prijetilo mu je urušavanje pa su najkritičniji dijelovi oltara skinuti, među njima i kip Majke Božje Remetske, koji je pohranjen na sigurno. S kipom je na Malu Gospu ove godine održana velika procesija župom Remete, u kojoj je sudjelovalo oko 10 000 vjernika i koja je bila simboličan početak obnove“, kazao je o. Antonio.

U Remetama prvo slijedi konstruktivna, a onda cjelokupna obnova, a karmelićani se nadaju da bi oltar za godinu i pol dana mogao biti obnovljen.

Izvor: Hina / IKA© foto HINA / ik
Branka Pavić Blažetin

26. Forum hrvatskih manjina

Dana 6. prosinca 2021. u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, što uživo, a što putem Zooma održan je 26. Forum hrvatskih manjina s temom „Subetnički identiteti hrvatskih manjinskih zajednica – između tradicije i sredstva asimilacije“. Matičin stručni skup svake godine tematizira određeni segment života hrvatskih manjinskih zajednica u Austriji, Crnoj Gori, Češkoj, Italiji, Mađarskoj, Makedoniji, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Srbiji.

U tom smislu Forum hrvatskih manjina ovaj put nastojao je odgovoriti na brojna pitanja, poput sljedećih: „Kakvo je podrijetlo subetničkih identiteta među hrvatskim manjinskim zajednicama? Jesu li oni doneseni u razdoblju naseljavanja odnosno preseljavanja ili su rezultat susreta zajednice s novom okolinom? Imaju li subnacionalni identiteti prednost pred nacionalnim u svijesti pripadnika hrvatskih manjinskih zajednica? Kakav je odnos nacionalnog i subnacionalnog identiteta u među pripadnicima manjinskih zajednica?“

Tradicionalni Matičin skup u svojstvu domaćina pozdravili su domaćin i ravnatelj HMI Mijo Marić, predstavnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH dr. sci. Milan Bošnjak, predstavnica Hrvatskog sabora i predsjednica Saborskog odbora za Hrvate izvan RH Zdravka Bušić, izaslanik Predsjednika Vlade RH i ministar vanjskih poslova dr. sci. Gordan Grlić Rad-

man te izaslanik Predsjednika RH i savjetnik Predsjednika za vanjsku i europsku politiku, veleposlanik Neven Pelicarić.

Cilj ovogodišnjeg Forumu bio je pokrenuti raspravu o identitetom naslijeđu hrvatskih manjinskih zajednica. Subetnički identiteti su brojni i bitan su dio njihova identitetskog naslijeđa. Odnos hrvatskih manjinskih zajednica prema njima vrlo je slojevit. Posebno je osjetljiv problem njihove moguće zloupotrebe i to posebno od strane većinskih naroda i kultura kada se koriste i kao sredstvo postupne asimilacije, rekao je u ime organizatora Marin Knezović.

Forum je i po zaključenju plenarnog dijela nastavio s radom s namjerom da se u idućem razdoblju, u širim konzultacijama, oblikuju kvalitetni i sveobuhvatni zaključci vezani uz navedenu temu.

HINA / MCC

Počelo pokladno razdoblje u Bačkoj

Baškutskim prelom otvoren niz od petnaest pokladnih zabava

Blagdanom Sveta tri kralja, Bogojavljenjem ili Vodokršćem 6. siječnja zaključeno je božićno, a započelo pokladno razdoblje. Već po tradiciji u organizaciji Kulturne udruge bunjevačkih Hrvata u subotu 8. siječnja u Baškutu je održano prvo bunjevačko prelo bačkih Hrvata. Na tradicionalnoj i najznačajnijoj godišnjoj priredbi baškutskih bunjevačkih Hrvata zbog pandemije koronavirusa ove godine okupilo se nešto manje, oko 150 gostiju iz Baškuta, Baje i okolnih naselja. Nakon najpoznatije preljske pjesme i prepoznatljivih stihova „Kolo igra, tamburica svira” okupljene je na hrvatskom jeziku srdačno pozdravila predsjednica udruge Ildikó Papp, dok ih je na mađarskom jeziku pozdravio načelnik Zoltán Alszegi, koji je ujedno i otvorio ovogodišnje prelo.

„Jedna godina je izostala, ali evo sad se ponovno vidimo. Nije bilo lako u zadnje vrime, ali sada smo tu da se zabavimo i veselimo. Za to će se pobrinuti naši gosti, Orkestar Zabavna industrija”, kazala je predsjednica udruge Ildikó Papp i zamolila načelnika sela da otvori prelo.

Predsjednica udruge Ildikó Papp pozdravlja okupljene

„Pošto smo na početku godine, koristim priliku da Vam poželim uspješnu i sretnu Novu godinu. Kako smo čuli, nakon prekida od godinu dana ponovno je priređeno tradicionalno bunjevačko prelo kojim se otvara sezona balova u Baškutu, a njime počinje i niz pokladnih zabava u Bačkoj. U Baškutu obitava malobrojna bunjevačkohrvatska zajednica, ali usprkos tome nastoji očuvati i njegovati svoju tradiciju. Glavna godišnja priredba joj je upravo bunjevačko prelo”, naglasio je uz ostalo načelnik sela Zoltán Alszegi, pridodavši kako posljednjih petnaest godina redovito otvara bunjevačko prelo, čiji je glavni organizator već desetljećima Tereza Zorić Papp. Tom prigodom buketom cvijeća zahvalio joj se na dugogodišnjem zalaganju. Podsjetimo da su

Načelnik sela Zoltán Alszegi zahvalio se Terezi Zorić Papp na dugogodišnjem zalaganju

Dio sudionika

za očuvanje bunjevačkog prela najzaslužniji pokojni učitelj tambure Joso Ribar i Tereza Zorić Papp, koja zajedno s kćerkom Ildikó Papp, predsjednicom Kulturne udruge bunjevačkih Hrvata sve do danas aktivno sudjeluje u organizaciji. Nakon prigodnih riječi bal je otvoren bunjevačkim kolom koje je podiglo na noge

okupljene. U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se dušnočki Orkestar „Zabavna industrija”, pa je zabava potrajala do sitnih sati. Dodajmo kako će se niz bačkih prela i pokladnih zabava, najomiljenijih i najposrećenijih godišnjih priredbi bačkih Hrvata nastaviti 15. siječnja u Čavolju, a završiti 5. ožujka tradicionalnim muškim prelom u Gari. Sljedećih tjedana bit će subota i sa po dva prela, a 5. veljače održat će se čak četiri, kada se pokladne zabave priređuju u Aljmašu, Gari, Kalači i Santovu.

S.B.

Dio sudionika

Povodom 100. godišnjice rođenja Anke Kršić

Polaganje vijenaca na grob „šokačkog slavuja“

Prošle godine u Mohaču je obilježena 100.godišnjica rođenja Anke Kršić, jedne od najsvestranijih mađarskih izvođačica XX. stoljeća. „Rodni grad naše vrsne operne i narodne pjevačice tijekom godine više puta se prisjetio njezinog stvaralačkog i životnog puta. Svečanim polaganjem vijenaca na grob međunarodno poznate pjevačice 21. prosinca dostojno je završilo obilježavanje okrugle obljetnice“, stoji uz ostalo u Facebook objavi Samouprave grada Mohača.

Anka Kršić bila je učenica Zoltána Kodályja i Tihomira Vujičića, pjevala je na šest jezika, od svoga honorara u Egiptu je kupila devet Zoološkom vrtu u Budimpešti, a između dva nastupa obrađivala je svoj vinograd u Mohaču. Šefovi država i kraljevi tražili su njezino društvo, obožavali su je Zapad i Istok, a s istom vjerom i žarom pjevala je u gradu svjetlosti, na pozornicama Pariza, kao i publici mjesnog Društvenog doma. Okupljenima je na katoličkom groblju glavne faze njezina života predstavila ravnateljica Muzeja „Dorotyya Kanizsai“ dr. Andrea Hasanović-Kolutác.

U prošlogodišnjoj noći muzeja ova ustanova usredotočila se na umjetničku karijeru i život Anke Kršić uz samostalnu izložbu, projekciju filma i večer sastavljenu prema prisjećanjima štovatelja, prijatelja i obožavatelja. Pred njezinim stvaralaštvom poklonio se i tamburaš József Kovács Versendi koji je odsvirao dvije pjesme, od kojih jednu koju je nekoć i ona pje-

Ravnateljica Muzeja „Dorotyya Kanizsai“
dr. Andrea Hasanović-Kolutác

Grob Anke Kršić

Anka Kršić (1921. – 1997.)

Operna i narodna pjevačica Anka Kršić, podrijetlom šokačka Hrvatice, rođena je 15. prosinca 1921. u Mohaču. Osnovnu i srednju školu završila je u svom rodnom gradu. Od 1949. studirala je na Muzičkoj akademiji u Budimpešti gdje se školovala za opernu pjevačicu u klasi Zoltána Kodályja. Budući da onodobno političko ozračje nije bilo naklonjeno opernoj pjevačici hrvatske narodnosti nije dobila stalno zaposlenje. Isprva je nastupala u ansamblima Mađarske narodne armije i Mađarskog radija, a zatim kao solistica Državnog ansambla u Budimpešti. Osim opernih i operetnih arija pjevala je mađarske i hrvatske narodne pjesme i omiljene uspješnice. Bila je omiljena diljem Mađarske, napose među svojim sunarodnjacima. Zvali su je „šokačkim slavujem“. Mađarski novinar i televizijski redatelj László Bükkösi 1980. godine snimio je njezin portret za mađarsku televizijsku emisiju „Karavan“, a 1997. godine snimljen je i film o njezinu životu i radu čiji su autori János Fűzes i Branko Filaković. Na nastupima ju je pratio orkestar mohačke Tamburaške škole. Živjela je i radila u Budimpešti, a nakon umirovljenja u Mohaču. U Šokačkoj čitaonici 2022. godine postavljena joj je spomen-ploča, pred kojom se mohački šokački Hrvati redovito prisjećaju „šokačkog slavuja“. Preminula je 30. ožujka 1997. godine, sahranjena je na mohačkom groblju.

Ove godine obilježavamo 25. godišnjicu njezine smrti.

vala svojim treperavim glasom. Na kraju prisjećanja nazočni su položili vijence, među njima gradonačelnik Mohača Gábor Pávkovics, te predstavnici Hrvatske samouprave grada Mohača, Čitaonice mohačkih Šokaca, Osnovne umjetničke škole „Lajos Schneider“ i Muzeja „Dorotyya Kanizsai“.

S.B.

FOTO: FACEBOOK SAMOUPRAVA GRADA MOHACA I IZ ARHIVE HG

Javna tribina Hrvatske samouprave grada Mohača

Hrvatska samouprava grada Mohača 15. prosinca održala je javnu tribinu koja je protekla u dobrom raspoloženju. Predsjednik Đuro Jakšić podnio je izvješće o cjelogodišnjem radu i planovima za 2022. godinu, nakon čega je povern srdačan razgovor uz brojne ideje i prijedloge nazočnih sudionika. Za 2022. godinu predviđeni su brojni programi.

FOTO: HRVATSKA SAMOUPRAVA MOHAC

Projekt „Cultural Heritage“

Jedna večer, četiri izvođača

U auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu 1. listopada predstavila su se četiri kulturno-umjetnička društva iz hrvatske i mađarske Baranje. Nakon folklornih večeri u Mohaču, Valpovu i Osijeku bogatu kulturnu baštinu Hrvata, njihove pjesme, glazbu i plesove predstavili su i u Pečuhu. Domaćin susreta bila je Kulturna udruga „Vizin“.

Aula hrvatske škole ove je večeri odzvanjala od različitih hrvatskih pjesama, glazbe i plesa. Ljubitelji folkloru upoznali su slavonske, bizovačke i baranjske pjesme i plesove iz Hrvatske, te šokačke igre iz Mohača, bunjevačke plesove iz Bačke, a čule su se i omiljene pjesme baranjskih i podravske Hrvata iz Mađarske.

Ušavši u školu svakog je očekivala čašica vina, te glazba s kojom je goste dočekao Orkestar „Vizin“. Na lijepo okićenim stolovima svoja izdanja su predstavili KUD „Tanac“ i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski glasnik, a svoje proizvode su ponudili Vinarija Radó i obitelj Borbaš, koja se bavi proizvod meda.

HKUD „Valpovo 1905“

Čitaonica mohačkih Šokaca, HKUD „Valpovo 1905“, HKUD „Osijek 1862“ i Kulturna udruga „Vizin“.

Projekt HUHR/1901/3.1.2./0043 CHP ostvaren je uz financijsku pomoć Europske unije u okviru programa suradnje INTERREG V-A Mađarska-Hrvatska. Projekt je to u vrijednosti od 180 104 eura čiji je nositelj Svučilište u Pečuhu. Cilj projekta je udovoljavanje potrebama tržišta rada osposobljavanjem kulturnih udruga i njihovih članova te polaznika fakulteta za organiziranje, primjenu i financijsku kontrolu udruga te suočavanje s kulturnim i društveno-ekonomskim izazovima. Natječaj također pomaže i ispituje nevladine organizacije čiji je cilj očuvanje hrvatske narodne glazbe i plesa. Vodeći partner odgovoran je za planiranje i praćenje stručnog osposobljavanja za četiri tradicionalne hrvatske folklorne-glazbene i plesne manifestacije, kao i za dovršetak, vrednovanje i objavljivanje istraživačkih studija. Četiri partnera odgovorna su za organizaciju četiri različita događaja, na koja su pozvana tri druga partnera kao gosti izvođači i daju partneru potpuni pristup cjelokupnoj dokumentaciji koja se odnosi na organizaciju događaja.

Plesna skupina Čitaonice mohačkih Šokaca

Pozdravnim riječima publici se obratio generalni konzul Republike Hrvatske Drago Horvat, a potom su svi mogli uživati u bogatoj kulturnoj baštini Hrvata da bi na kraju uz zdravicu zaplesali i zajedničko kolo.

A sve to se događa u sklopu hrvatsko-mađarskog Interreg projekta. Tako je ove rane jeseni hrvatski folklor predstavljen u seriji programa na obje strane granice, u Mohaču, Valpovu, Osijeku i Pečuhu. „Šokačka jesen“, „Kolo kraj Karašice“, „Zapjevat ću nek' me čuje Drava“, „Oj, jesenske duge noći...“ bili su nazivi folklornih druženja. Domaćini programa bili su projektni partneri,

Trenutak za pjesmu

Idealizam hrvatskih pjesnika

Ono što ti ljudi često zaboravljaju
Jest da u Platonovoj spilji mnogih sjena
Jedna u svakom trenutku povijesti
– Koju stvaraš ili podnosiš –
Drži u rukama zračnu pušku
I polako skida sa zida najprije
Poslušne, potom neposlušne
Sve naše misli.

Boris Maruna

HKUD „Osijek 1862“

Orkestar „Vizin“

Upoznajmo malo i partnere koji su sudjelovali u projektu:

Kulturna udruga „Vizin“

Kulturna udruga Vizin, koja djeluje u Pečuhu, utemeljena je 2007. godine, pogotovo od bivših članova Orkestra „Vizin“, te članica Trija „Jasen“. Orkestar, utemeljen pod vodstvom Antuša Vizina, ove godine slavi 40. obljetnicu, a sadašnji orkestar čini peta generacija članova. Cilj udruge je zastupanje Hrvata u Mađarskoj, sakupljanje, očuvanje i upoznavanje hrvatske glazbene baštine, te predstavljanje u širem krugu u Mađarskoj i inozemstvu, te očuvanje materinskog jezika.

Orkestar je tijekom 40 godina osvojio mnoga priznanja i nagrade: naslov Mladih majstora narodne umjetnosti (pojedinačno i s orkestrom), nivo-nagrade na raznim natjecanjima, više puta nagradu najboljeg primaša itd. Pratili su i prate razna baranjska hrvatska društva, među kojima najdužu suradnju imaju s KUD-om „Tanac“.

Najveći projekt udruge jest Ljetna škola tambure, koja se održava već od 2012. u Orfúu, a ove je godine proslavila 10. obljetnicu. Cilj je ove škole sakupiti talentirane tamburaše iz raznih hrvatskih krajeva Mađarske, te im dati mogućnosti za učenje i upoznavanje.

Voditelj orkestra je Zoltán Vizvári, a predsjednica udruge Vesna Velin, dok je tajnik Antuš Vizin.

Čitaonica mohačkih Šokaca

Čitaonica je utemeljena 25. lipnja 1905. godine pod predsjedništvom odvjetnika Józsefa Jágyicsa (Josip Jagić). Tijekom 30 godina članstvo je uspjelo formirati tako jaku zajednicu da su odlučili izgraditi novo sjedište. Život čitaoničkog kruga postao je jako popularan. Primopredaja novog sjedišta bila je 1. kolovoza 1937. godine. Uredbom Ministarstva unutarnjih poslova 1946. Čitaonica je raspuštena zajedno s nekoliko drugih udruga, a ponovno je oživjela tek 1992. godine nakon političkih promjena. Čitaonički krug je otkupio zgradu sjedišta, a članovi su oživjeli običaje prošnja na Antunovo, hrvatskih svetih misa, šokačkih balova, grahijade i pranja na Dunavu.

Cilj je udruge upoznati tradiciju i običaje mohačkih šokačkih Hrvata, oživjeti je i prenijeti na buduće naraštaje. Zahvaljujući njihovom radu šokačkohrvatska kultura i dalje živi, te uljepšava život mohačkih građana. Plesačnice, balovi, festivali, izložbe i na daleko poznat pohod bušara, sve to obogaćuje svakodnevni život grada. Sve čitaoničine skupine imaju za sobom uspješne nastupe diljem Mađarske i izvan granica, puni su priznanja i nagrada.

Voditelj folklorne skupine je Stipan Bubreg, voditeljica plesne

skupine za djecu i mlade je Beáta Jankovits, dok Orkestar „Glasovi“ vodi Damir Bubreg, a tamburaški sastav „Šokačija“ Zoltán Horváth

HKUD „Valpovo 1905“

HKUD „Valpovo 1905“ nastavlja zajedničku baštinu naslijeđenu od Hrvatskog pjevačkog i tamburaškog društva Katančić koje je utemeljeno 1905. g., te HKUD-a Baloković utemeljenog nakon Drugog svjetskog rata.

U sastavu društva djeluju folklorna sekcija, tamburaški orkestar, te dječji plesni i glazbeni sastavi. Po potrebi mogu se predstaviti i muškim, ženskim i mješanim zborom.

Društvo je sa svojih četrdesetak javnih nastupa jedan od glavnih čimbenika kulturnog života Valpova i bliže okolice. Za svoj rad i dostignuća na očuvanju folklorne baštine društvo je dobilo niz stručnih i društvenih priznanja.

Plesni voditelj i koreograf je Josip Štefić, tajnik društva i voditelj tamburaškog orkestra je Duško Topić, a predsjednik Berislav Brkić.

HKUD „Osijek 1862“

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Osijek 1862“ ima dugu tradiciju kulturnog i glazbenog djelovanja u gradu Osijeku. Utemeljeno je s ciljem očuvanja hrvatske kulturne baštine i tradicijske kulture, te se kontinuirano bavi istraživanjem, proučavanjem, praksom, izvedbom i očuvanjem tradicijskog plesa, pjesme, glazbe, tradicijskog znanja, vještina i običaja.

U Društvu postoje plesne, instrumentalne i vokalne sekcije.

U svom programu Društvo ima 28 koreografija iz svih krajeva i plesnih zona Hrvatske (Slavonije, Baranje, Podravine, Posavine, Međimurja, Zagorja, Prigorja, Primorja i Dalmacije), ali i područja izvan Hrvatske u kojima žive Hrvati (Hercegovina, Crna Gora i Vojvodina).

Društvo je primilo mnogo nagrada na smotrama folkloru u Hrvatskoj, Europi, Aziji, Africi, Sjevernoj i Južnoj Americi.

Umjetnički plesni voditelj je Damir Doležal, umjetnički glazbeni voditelj Duško Topić, a predsjednik Vladimir Zobundžija.

Financijsku potporu koja je ostvarena u sklopu projekta svi su partneri koristili i koriste za obnavljanje svojih narodnih nošnji i kupnju novih, obnovu starih instrumenata ili nabavu novih te troškove programa u sklopu projekta.

Vesna Velin / Foto: Bertalan Henth

Plesna skupina Čitaonice mohačkih Šokaca

Okupljanje rackih Hrvata u Erčinu oko blagdana

Hrvatska samouprava Erčina 19. prosinca okupila je racke Hrvate u Erčinu oko tradicionalnog godišnjeg programa obilježavanja Rackog Božića. Okupili se na otvorenom, na samoj obali Dunava u šatoru Restorana „Kikötő” kako bi se zajedno radovali tradicionalnom blagdanskome stolu, na kojem su žito, kolači i kruh i sva druga obilježja njihovih predaka i katoličke vjere kojoj se utiču stoljećima. Predsjednica Hrvatske smouprave Erčina Timea Szili zahvalila se svima na pomoći tijekom 2021. godine, pogotovo gradonačelniku i gradskoj upravi te brojnim pomagačima, Ženskom zboru „Jorgovan”, Folklornoj skupini „Zorica” i brojnim gradskim civilnim udrugama. Posebice je istaknula kako je od sredine ožujka 2021. Erčin dobio novoga župnika, Csabu Szelezckya. Csaba okuplja narod, djecu i voli običaje i tradiciju, pa tako i tradiciju erčinskih rackih Hrvata koji se vezuju uz župnu crkvu, podignutu od strane njihovih predaka. I ovaj put župnik Szeleckyi blagoslovio je božićni stol. Kako je istaknula predsjednica Hrvatske samouprave, „od samog njegovog dolaska okupili smo se oko njega, pomažemo mu u uređenju župe, kapela i ostaloga”.

Nazočne je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Erčina Timea Szili

U prelijepom programu, kako nam je rekla Anita Golić, sudjelovali su erčinski učenici HOŠIG-a, Sonja Szanyi-Nagy, Veronika Hekman i Miksa Marczinka. Veronika i Miksa su otpjevali jednu od najpoznatijih hrvatskih božićnih pjesama „Radujte se narodi”, dok je Sonja kazivala božićne stihove. Zbor „Jorgovan” izveo je stare božićne racke pjesme, a splotom pjesama uz pratnju tamburice predstavila se obitelj Hetyei. Nastupili su i polaznici vjeronauka s pastirskom igrom u kojoj je bilo i hrvatskih pjesama i božićnih želja: „čestitam Badnju večer i Novu godinu.” Uz predsjednicu Szili zastupnici Hrvatske samouprave su i dopredsjednik István Bosnyák te Dorina Korozmán Csányi. Hvala Aniti Golics na poslanim fotografijama i informacijama. *BPB*

Župnik Csaba Szelezcky blagoslovio je blagdanski stol

Ženski zbor „Jorgovan”

Tukulja

Sve za poboljšanje uvjeta nastave hrvatskog jezika

U više navrata smo pisali o tome kako Hrvatska samouprava Tukulje nagrađuje najbolje učenike hrvatskog jezika i zalaže se za nastavak njihovog srednjoškolskog školovanja u budimpeštanskom Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đlačkom domu ili u pečuškom Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže . Kako nas je izvijestio nastavnik hrvatskog jezika, književnosti i narodopisa u Osnovnoj školi Sándora Weöresa, zastupnik navedene samouprave Edmond Bende, ni 2021. godine nije se zaboravilo na marljive i uspješne hrvatske srednjoškolce. Naime, početkom prosinca Hrvatska samouprava Tukulje uručila je novčane nagrade od po 50 tisuća forinti bivšim Hošigovkama Kiari Rozman i Réki Ribarics za uspješne maturalne ispite u HOŠIG-u. Na prijedlog zastupnika Bendea samouprava je osnovala stipendiju „Za racku budućnost” za one učenike koji svoju srednjoškolsku naobrazbu nastavljaju u budimpeštanskom HOŠIG-u ili u pečuškom Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže. Hrvatska samouprava je s ciljem poboljšanje uvjeta nastave hrvatskog jezika za 300 tisuća forinti opskrblila školsku učionicu za hrvatski jezik, književnost i narodopis projektorom, Bluetooth zvučnicima i ostalim pomagalima. *Kristina Goher*

Zamjenica Katinka Agić Farkas, Réka Ribarics, zastupnik Edmond Bende, Kiara Rozman i predsjednica Márta Gólya

Četvrta adventska nedilja sa splitskim duhovnikom u Nardi

Don Ivan Bodrožić: „Naša je zadaća da sačuvamo svoje dragocjenosti, svoje bisere, čvrstoću i čistoću svog hrvatskog duha, koji je uvijek bio vjeran Gospodinu!”

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je podupirao projekt „Vjerski običaji i identitet gradišćanskih Hrvata”, u kom okviru je u nardarskoj mjesnoj crkvi svetu mašu, četvrte adventske nedilje, predvodio prof. dr. sc. don Ivan Bodrožić, svećenik Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Splitu. Pokidob u naši gradišćanski fara Pinčene doline rijetkokrat imamo priliku čuti prodiku na hrvatskom jeziku, na crkveni obred su bili pozvani i predstavnici hrvatskih samoupravov Gornjega Četara, Petrovoga Sela, Hrvatskih Šić i pravoda i iz Narde.

„S velikom ljubavlju pozdravljamo med nami profesora splitskoga fakulteta i svećenika don Ivana Bodrožića, ki je dospio u južnogradišćansko naselje posredovanjem Željezanske biskupije. Velika nam je čast i radost da nas je posjetio za vrime adventa, u pripravljanju nam našega najljepšega svetka”, tako je Tamás Várhelyi domaći farnik, po hrvatski, pozdravio dalekoga gosta ki je takaj izrazio svoje veselje da u toj svetoj maši more s gradišćanskimi vjerniki skupa svečevati Gospodina. U svojoj prodiki se je spomenuo spravišća Marije i Elizabete i kako su i one imale drugačiji naglasak, drugačiji dijalekat, a sve to nije je spričilo da se sporazumu da razgovaraju o Bogu Svevišnjemu i da pokazuju vjeru u Spasitelja, ki živi i u našoj sredini. „I ja dođoh s juga, ali nas veže zajedništvo iste vjere, zajedništvo istoga naroda, iste kulture, zajedništvo istog jezika. Mi smo pozvani to zajedništvo čuvati,

Farnik Pinčene doline Tamás Várhelyi pozdravlja glavnoga celebranta maše iz Splita, don Ivana Bodrožića

Hrvatski predstavnici iz Pinčene doline s dušobrižnici

njegovati i održavati, a to najbolje znamo, kako nas povijest uči, ako se držimo vjere u Gospodina”, naglasio je glavni celebrant svete maše, ki je još dodao da živimo u izazovni vrmeni, u suvrimenom globaliziranom svitu koji nam se grozi, zove nas k stalnoj potrošnji, apsolvira male narode i njevu kulturu. „Svi mi nosimo svoju posebnost. Posebnost svoje duše, duha, svojih običaja, svoga naroda, nama je Hrvatima tako kroz povijest, mi smo uvijek stajali na braniku i obrani svoga kršćanstva i zbog toga smo morali trpjeti, bježati, povlačiti se pred Turcima i pred drugim silama. Nama je ipak u srcu ostalo veliko bogatstvo naše vjere, od stoljeća sedmoga. Ova sveta vjera ne želi da se utopimo, da izgubimo svoj jezik, temperament, identitet. Zahvaljujući vjeri mogli smo sačuvati sve druge svoje vrijednosti. Ako ih zadržimo, ako ih njegujete u svojim obiteljima i tako odgajate i mlade naraštaje, sveta vjera bit će motivacijska snaga. Zadržite svoj jezik, običaje, hrvatsku kulturu i imat ćete blagoslov zemlje na kojoj živite. Naša je zadaća da sačuvamo svoje dragocjenosti, svoje bisere, čvrstoću i čistoću svog hrvatskog duha koji je uvijek bio vjeran Gospodinu!”, rečeno je još u homiliji. Na kraju svete maše načelnica sela Kristina Glavanić se je zahvalila: „Hvala vam na poučnoj propovijedi, ja mislim da nam nedostaju takove propovijedi ke nam daju zapravo žar, poticaj, motivaciju daleko od matične zemlje, ku su naši preci napustili prije petsto ljet. Mislim da takovu mogućnost moramo i trebamo svi iskoristiti, čuvati svoj identitet, hrvatski jezik i kulturu. Spomenite se na nas u vašoj molitvi i ako imate volju dojt, mi vas čekamo i onda, kad projde ova pandemija”, smo čuli od sesoske peljačice. Duhovnik šest sel, Tamás Várhelyi i liktarica Narde potom su pozvali na objed dragoga gosta, u društvu hrvatskih predstavnika ter se je otprla mogućnost i za razgovor o daljnjoj suradnji.

Tiho

Druženje u Izvaru

Advent je vrijeme susreta i druženja, čestitanja i paljenja svijeća, sijanja Lucinog (božićnog) svjetla. Već godinama Hrvatska samouprava Izvara na dan svete Lucije organizira druženje i kulturni program u Izvaru. Ove godine 13. prosinac uz oživljavanje tradicije čestitara i podravskih božićnih običaja bio je u znaku Dana podravskih veza i prisjećanja na kulturne programe koji su se toga dana događali u Izvaru. U mjesnom Domu kulture prikazana je i prekrasna izložba ručnih radova učenika izvarske škole koji u kružoku uče i hrvatski jezik s učiteljicom Klarom Kovač.

Ona je ujedno i predsjednica Hrvatske samouprave Izvara, a u tročlanom zastupničkom tijelu uz nju su još József Kovács i László Belovárecz. U hrvatskom biračkom popisu na izborima 2019. godine bilo je upisano 66 birača, od čega je njih 59 izašlo na biralište.

Predsjednica Hrvatske samouprave Izvara Klara Kovač u društvu generalnog konzula Drage Horvata i konzula savjetnika Nevena Marčića

U prepunom mjesnom Domu kulture organizatori su među ostalima pozdravili generalnog konzula Dragu Horvata i konzula savjetnika Nevena Marčića, predsjednicu Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelicu Csende Matyók i sve okupljene.

Nazočni su imali priliku prisjetiti se brojnih hrvatskih kulturnih programa iz prijašnjih godina održanih u Izvaru uz Dan hrvatskih veza i blagdan svete Lucije, te priredbi u organizaciji Hrvatske samouprave Izvara. Moto je bio i ostao isti: Drava nije rijeka koja razdvaja, već spaja Hrvate s njezinih dviju obala, a Izvar se nalazi na samoj obali rijeke. U Izvaru su boravili i nastupali brojni zborovi, prijatelji, sastavi i KUD-ovi iz Ždale, Molve, Ferdinandovca, Novog Virja, Podravskih Seseva, Maruševca, Gole, Martinaca... Svi su se oni i ovaj put javili čestitkama i dobrim željama.

Oni sada nisu mogli doći k nama, ali skoro su nam se svi javili i uputili nam dobre želje za današnji dan. Neki od njih su poslali čak i videoporuku, da bar tako ostanemo u kontaktu. Na stolovima su svi nazočni dobili tiskanu božićnu čestitku, koju su izvarski Hrvati kazivali stoljećima:

Dio sudionika programa na zajedničkom nastupu

*„Daj vam Bog:
priščokov,
prasčokov,
guščokov,
debele krave,
debele konje,
kruha, vina,
Božjega mira.
Hvalem Bogu
Jezuš Kristuš.“*

Učenci izvarske škole bili su vrlo vješti

Foto: JOZSEF KOVACS

U bogatom kulturnom programu prvi su nastupili domaćini, Pjevački zbor umirovljenika Izvara, uz pratnju glazbenog pedagoga Tibora Gyurokovicsa i njegovog orkestra. Potom su izvarski čestitari, učenici osnovne škole kazivali čestitku. Pjevački zbor iz Virovitice oduševio je nazočne, a barčanski KUD „Podravina“ prikazao je podravske božićne običaje uz nastup Orkestra „Vizin“.

Na samom kraju svi su zajedno izveli poznatu božićnu pjesmu „Tiha noć“, a potom se zaorila svojevrsna himna podravskih Hrvata „Podravino moja mila“. Druženje je nastavljeno uz bogati adventski stol, priču i pjesmu, a zaplesalo se i kolo.

Priredba je ostvarena potporom Hrvatske samouprave Izvara, Fonda „Gábor Bethlen“ i Hrvatske samouprave Šomođske županije.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Dan mađarske kulture - 22. siječnja

Dan mađarske kulture od 1989. godine obilježava se na dan kada je Ferenc Kölcsey završio pisanje mađarske himne (22. siječnja 1823.), tj. pjesme „Himnusz”. Pjesmu je 1844. godine uglazbio Ferenc Erkel i o tada se smatra nacionalnim simbolom. U tragičnim desetljećima 20. stoljeća Kölcseyjevi su stihovi iznova ispunjavali nadom i davali utjehu mađarskom narodu čak i u vremenima kada je tekst himne zbog svojih vjerskih obilježja bio smatran neprikladnim. Nakon društvenopolitičkih promjena u Mađarskoj 1989. godine Kölcseyeva Himna potvrđena je ustavom. Od te godine obilježava se i Dan mađarske kulture. Na taj dan diljem Mađarske održavaju se kulturne priredbe, pa tako i u svim odgojno-obrazovnim ustanovama.

Glasnikov glazbeni kutak

Vesna Pisarović rođena je u Brčkom, ali je od svoje treće godine živjela u Požezi, gdje je počela pohađati osnovnu muzičku školu. Prvi je put nastupila već kao jedanaestogodišnja djevojčica na festivalu amaterskih pjevača u Kaptolu kod Požege. Diplomirala je kroatistiku i fonetiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Kao devetnaestogodišnjakinja debitirala je na „Zadarfestu” s vlastitom skladbom „Nema me”, a te godine upoznala je i skladateljicu Milanu Vlaović, s kojom je 2000. objavila prvi album „Da znaš”. Na festivalu zabavne glazbe „Melodije hrvatskog Jadrana” 2000. u Splitu osvojila je nagradu za najboljeg debitanta, a zatim i priznanje za najbolju vokalnu interpretaciju na „Zagrebfestu”. Godine 2001. objavila je drugi album „Za tebe stvorena” koji je zajedno s albumom „Kao da je vrijeme” nagrađen zlatnom pločom. U ožujku 2002. godine ostvarila joj se velika želja, pobjeda na „Dori” i predstavljanje Hrvatske na „Pjesmi Eurovizije 2002”. Nastupom s pjesmom Milane Vlaović „Sasvim sigurna” osigurala je Hrvatskoj izravan ulaz na izbor 2003. godine. Vesna Pisarović s posebnim vokalom i lakoćom pjevanja i danas osvaja publiku na svojim nastupima. Najpoznatiji hitovi su joj „Da znaš”, „Jutro donosi kraj”, „Dolje na koljena” ili „Neka ljudi govore”.

Mali kviz znanja za pametne i pametnice

Zaokruži odgovarajuće slovo! Kada si riješio/riješila kviz provjeri svoje odgovore!

- Padalina u obliku leda
a) magla b) snijeg c) kiša d) tuča
- Sprava za mjerenje tlaka
a) metar b) vaga c) tlakomjer d) stetoskop
- Šumska životinja
a) žirafa b) jež c) kokoš d) ovca
- Kamion koji čisti snijeg
a) kanader b) ralica c) kombi d) šleper
- Voda tekućica
a) rijeka b) more c) jezero d) bara
- Najčešća bolest zuba
a) upala b) viroza c) gripa d) karijes
- Poljodjelski stroj za žetvu
a) traktor b) kombajn c) viličar d) kombi
- Koliko minuta ima jedan sat?
a) 120 b) 60 c) 90 d) 100
- Ptica selica je
a) vrabac b) lastavica c) vrana d) galeb
- Tko gasi požare?
a) učitelj b) liječnik c) veterinar d) vatrogasac

(Rješenja: 1.d,2.c,3.b,4.b,5.a,6.d,7.b,8.b,9.b,10.d)

LIJEP VIKEND

Vic tjedna

U petak suprug kaže: „Draga, mogli bismo si priuštiti jedan lijep vikend.”

Supruga: „Super ideja!”

Suprug: „Odlično, vidimo se u ponedjeljak.”

Tržnica domaćih proizvoda Sveti Martin

Nedavno otvorena Tržnica domaćih proizvoda Sveti Martin u Sumartonu ubuduće će biti mjesto za prezentiranje i prodaju kvalitetnih domaćih proizvoda i održavanje raznih priredbi, rekao je na svečanom otvorenju načelnik Sumartona József Mihovics. Otvorenje tržnice regionalnim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima po prvi je put omogućilo predstavljanje proizvoda, a povedeni su i razgovori o mogućnostima korištenja novog objekta. Otvorenju je među ostalim nazočio državni tajnik i parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés koji je posebno naglasio kvalitetu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva, naglasivši kako će Vlada i dalje potpomagati njihov razvoj.

Svečano otvorenje tržnice

U posljednje vrijeme porasla je potražnja za domaćim proizvodima, zahvaljujući njihovoj provjerenosti i poznatom podrijetlu. Većina proizvoda dolazi iz organskog uzgoja, a osvještani potrošači sve češće provjeravaju njihove sastojke, podrijetlo i korištenje pesticida. Pomurski Hrvati poznati su po radišnosti: uz stalno zaposlenje uvijek su se bavili i dodatnim poslovima, npr. uzgojem malina, jagoda, kupina, krastavaca, pilića, svinja itd. Premda su smanjene uslijed odlaska mladih u gradove, takve aktivnosti u posljednje vrijeme ponovno jačaju, doduše, u drukčijem obliku, u sklopu gospodarskih društava i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. U taj sektor diljem pomurskih naselja ulažu brojne obitelji, koje su zadovoljne postignutim i traže nove razvojne mogućnosti. Veći broj OPG-a bavi se svinjogojstvom i preradom mesa, dok drugi uzgajaju voće i povrće, poput buče, lješnjaka i aronije ili se bave proizvodnjom ulja, govedarstvom, mljekarstvom, pčelarstvom, proizvodnjom vina i rakije itd. Ovdašnji po-

Pčelar Laci Hederić nudi med

ljoprivrednici česti su prodavači na organskim tržnicama u Lentiju, Hévizu, Velikoj Kaniži, Letinji i drugim gradovima, ali rado posjećuju i sajmove u manjim naseljima. Vlasnica OPG-a Anikó Hederics prije nekoliko godina je još radila kao dajilja mjesnog dječjeg vrtića, a uz posao bavila se i poljoprivredom. Danas je poduzetnica, uz obiteljsku pomoć bavi se uzgojem jagode, kupina i raznovrsnog povrća i zadovoljna je svojim OPG-om. Poduzetnik Laci Hederić već je iskusniji vlasnik obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, već nekoliko desetljeća bavi se pčelarstvom i kaže kako se od toga može solidno živjeti.

„Već mnogo let se bavim s pčelama, prodajem med i delam okvir za košnice. Imam 250 košnica, držim ih domaj, sam kaj ovo leto smrznula se akacija pak imam samo livadni med. Nikaj to i ono je

jako vredno, med prodajem na veliko sam neka malo ostajim ak nešče oče kupiti. Vidi mi se kaj je tu tržnica, malo se spozijemo, svet dojde sim pak mogu videti kaj je se v Sumartonu. Na žalost pri nas svet već neje takof kaj bi se spozišli, ve mi je to lepo kaj su to priredili pak dojdu. Fnogopot pem i na sajam v Baju, tam je

Izlagači iz Serdahela i Sumartona

več sveta, to je meni lepo, pak i bole kupuju. Nadam se da jem-pot bude i pri nas tak mnogo sveta na sajmovima”, rekao je pčelar Laci Hederić.

Načelnik želi potaknuti i druge na osnivanje OPG-a, a na sajmove očekuje i izlagače iz Hrvatske. Inače, u blizini Seoskog doma i tržnice trebao bi se sagraditi i prostor za društvena okupljanja, a samouprava je u tu svrhu otkupila zgradu bivše slastičarnice, koja će se obnoviti i preurediti u dodatan prostor za održavanje raznovrsnih priredbi. Čelnništvo naselja za izgradnju tržnice iz Programa za ruralni razvoj dobilo je financijsku potporu od 39 milijuna forinti, a iz mjesnog proračuna u te svrhe izdvojeno je 10 milijuna forinti.

Beta

Petroviski Jubilarni križ na granici

U naši gradišćanski seli u minulom periodu brojni sakralni spomenici su obnovljeni, na neki mjesti su čisto novi postavljeni, zahvaljujući naticanju državnoga Fonda Gábor Bethlen. Petroviska Hrvatska samouprava je dobila 650 000 Ft iz toga je restauriran Amerikanski križ u donjem kraju, a iz vlašće snage je narodnosno tijelo odlučilo postaviti Jubilarni križ na kraj sela. Tako su na orkanskom vjetru Petrovišćani koncem ljeta, 12. decembra, u nedilju skupadošli pri blagoslavljanju želznoga križa koji je postavljen u duhu 800. jubileja prvoga spominjanja sela u službeni dokumenti.

Novi križ je blagoslovio petroviski farnik u mirovini, Vilmoš Harangozo

U ime mjesne Hrvatske samouprave je okupljene pozdravio dopredsjednik Rajmund Filipović, spominjajući se u svetačnom govoru i na to, koliko sakralnih spomenikov su u prošlosti postavili naši pretci i kako su zastupnici manjinskoga tijela došli do nove misli: „Ištakov križ i Amerikanski križ u donjem kraju, Kapela svetoga križa kojega su od „Szerháza“ premjestili polag Heničevu hižu, Žimičev križ i križ pri „Erdőházi“, ti su bili dosad sakralni

Kotrigi Hrvatske samouprave s pomoćnici

objekti u Petrovom Selu. Sad se je još jedan križ pridružio kolekciji. Ugarska vlada je pretprošloga ljeta ispitala naticanje za obnavljanje sakralnih spomenikov. Onda smo se spominjali da ćemo obnoviti Amerikanski križ u donjem kraju i jedan novi križ postaviti u gornjem kraju. U gornjem kraju dovidob ni bilo spomenika i zato smo mislili da jubilaro ljetu Petrovoga Sela je dobra prilika za to.“ Pokidob je i u samom selu dost odličnih majstorov, Jožef Nagy se je zeo zato da iz želiza stvori novi simbol na kraj sela. Složnost i dobra volja Petrovišćanov i ovput nisu stavljene pod upitnik. Svaki je rado dao k projektu svoje znanje, svoju nesebičnost i kako smo doznali, svi su djelali besplatno. Zato su ovom prilikom i imenom spomenuti svi dobročinitelji: Jožef Nagy, Tamas Gaal, Jonči Nemet, Imre Škrapić, Gyula Nagy, Ferenc Takacs starji i mladji, kim su se skromnim darom zahvalili peljači pro-

jekta. Zastupnik Hrvatske samouprave je rekao i Bog plati, svim onim ki desetljeća dugo se brinu za spomenike i cijelu okolicu, ki nosu sviće i kitice i ki se ne pozabu redovno pomoliti kraj ceste. Na fundamentu četarskih kamenov želzni Jubilarni križ veljek na graničnom prelazu Eberava-Petrovo Selo, daleko nazvišćuje, na kršćanskoj zemlji se nahadjaju putniki. Novi križ je blagoslovio petroviski farnik Vilmoš Harangozo, a k molitvi večernice je pozvao duhovnik Pinčene doline, Tamás Várhelyi. Potom su svi nazočni pozvani „na aldomaš“ pod vedrim nebom.

Tiho

Petrovisko svinjokolje sambotelskih Hrvata

U duhu očuvanja tradicijov sambotelski Hrvati su 11. decembra, u subotu prošloga ljeta, jur po jedinaesti put skupadošli na svinjokolje. Kako je rekao rođeni Petrovišćan, predsjednik Hrvatske samouprave u spomenutom gradu ter ujedno i predsjednik Društva sambotelskih Hrvata, Franci Jurašić, ov lipi običaj negda zdavno začeli su u sambotelskoj Osnovnoj školi Mihály Váci (kade je bila hrvatska nastava), a bilo je ljeta kad su pred starom zgradom i dicit Hrvatske škole i čuvarnice predstavili proces, kako će svinjsko meso zajti na stol i što svega fanjskoga moru iz toga napraviti. Iako su prve visti još govorile od toga da hrvatsko društvo će i ovput predstaviti sambotelskim školarom i mališanom ov običaj, pandemija je ovo onemogućila. Zato je i pala odluka da iz varoša s autobusom ekstar devetimi putuju u Petrovo Selo. Tod su na majru mladi rutinirani pomoćnici, mesari čez dvi ure raspravili svinju od 195 kili. Prez žganoga dan se na takovi dogodjaji ne more začeti, a ženske ruke hudo su pripravile i jetra za ručenje, a muži su hitili na ulje i slaninu s lukom. Za prvim težim dijelom i raspravljanjem žrtve, ekipa je putovala najzad u Sambotel, kade su punjene još kobasice, pripravile su se šunke i slanine na sol, a kasnije su i odlične hladetine svim šmekale. Rečeno je i to, kad bude još prilike, kotrigi Društva skupa će napra-

viti večeru i gošćinu od mesa i kobasicov. Kako su negda svinju zaklali pri hiža u naši seli, kako se je pri ti prilika na večeri okupila cijela familija, susjedi i prijatelji i kakove štorice, povidajke su se nek odnud ganule, naša generacija mogla je još u ditinstvu dobro zapametiti. Danas, nažalost, svinjokolja je sve manje, ostali su samo lipi spominki, ali te subote ova zajednica s petroviskimi pajtaši i rodjaki probuvalo je kusić položiti na stol iz tih starih vrimen i na neki način dočarati i malo zadržati lipie trenutke iz mladosti, u pravom zimskom ugodjaju. *Tiho*

PEČUH

Kako donosi Facebook stranica Generalnog konzulata u Pečuhu, u školi Miroslava Krleže u Pečuhu održana je prezentacija projekta vrijednog 77 238 120,20 kuna, koji je sufinancirala EU u sklopu Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“, a nositelj projekta je Javna ustanova Park prirode Papuk. Kako je naglasila voditeljica odjela za organizaciju i posjećivanje Maja Jurlina, Pečuh je odabran iz razloga što Park prirode posjećuje sve veći broj mađarskih državljana, prvenstveno iz Baranjske i Šomođske županije. Prezentaciji su među ostalima nazočili generalni konzul Drago Horvat, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i ravnateljica škole Miroslava Krleže Janja Živković Mandić.

PEČUH

Hrvatska samouprava Baranjske županije saziva sastanak predsjednika, zastupnika i djelatnika mjesnih hrvatskih samouprava. Sastanak će se održati 28. siječnja 2022. u 17.00 sati u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Na sastanku će se između ostalog usuglasiti planovi i termini programa samouprava i institucija za 2022. godinu, a razgovarat će se i o pripremama za popis stanovništva i drugim temama. Među ostalim na sastanku će o planovima i programima HDS-a nazočne izvjestiti predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, a bit će riječi i o suradnji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu s hrvatskim civilnim udrugama i samoupravama u regiji, o čemu će nazočne izvjestiti generalni konzul Drago Horvat.

Oproštaj od Šandora Matorica Starinska crkva, 22. siječnja 2022. u 13 sati Umjesto vijenaca i cvijeća podržite rad Zaklade „Nemzet Angyalai“!

Nakon kratke i teške bolesti, 19. prosinca 2021. godine napustio nas je načelnik Starina Šandor Matoric. Oproštaj od pokojnika održat će se u starinskoj crkvi 22. siječnja 2022. u 13 sati. Obitelj pokojnika moli ožalošćene da umjesto vijenaca i cvijeća svojim donacijama podrže Zakladu „Nemzet Angyalai“ plaćanjem na licu mjeta ili uplatom na račun: K&H Bank Zrt. HU31 10402427-50526978-87821013

Zakladu „Nemzet Angyalai“ utemeljio je Šandor Matoric s ciljem pružanja pomoći siromašnima i osobama s poteškoćama.

KOZAR

Hrvatska samouprava Kozara 22. prosinca u kozarskom Domu kulture priredila je priredbu pod naslovom „Badnja večer“. U kulturnom programu sudjelovali su domaćini, Ženski pjevački zbor „Biser“ iz Kozara. Članice zbora predstavile su običaje vezane uz Badnjak i blagdan Božića, uz postavljanje tradicionalnog božićnog stola šokačkih Hrvata iz Kozara. Pjevanje božićnih pjesama izvele su uz tamburašku pratnju harmonikaša Antuša Vizina, rekla nam je predsjednica Hrvatske samouprave Kozara Ana Crnković Andresz.